

CUỘC CẠNH TRANH TRONG HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG ĐÃ THỰC SỰ BẮT ĐẦU

Nguyễn Thị Kim Loan*

Hiện nay, đã có 29 chi nhánh, 46 văn phòng đại diện ngân hàng, 4 ngân hàng liên doanh và 3 công ty cho thuê tài chính nước ngoài đã có mặt tại Việt Nam. Ngân hàng Hồng Kông Thượng Hải (HSBC) có trụ sở tại thành phố Hồ Chí Minh vừa chính thức đưa ra thông báo đầu tư vào chi nhánh Hà Nội 15 triệu USD. Với thông tin này, HSBC trở thành ngân hàng nước ngoài có vốn lớn nhất tại Việt Nam với tổng vốn đầu tư 30 triệu USD. Sau HSBC dự kiến sắp tới sẽ có hàng loạt các ngân hàng nước ngoài đầu tư mở rộng tại Việt Nam, vì Ngân hàng Nhà nước (SBV) cũng đã chính thức đồng ý cho nâng tỷ lệ huy động vốn bằng VND của các Ngân hàng thuộc liên minh Châu Âu (EU) tại Việt Nam lên 400% so với vốn tự có (trước đây chỉ có 250%). Các chuyên gia kinh tế nhận định, một cuộc cạnh tranh trong lĩnh vực ngân hàng đã thực sự bắt đầu.

Để chuẩn bị hội nhập WTO, những năm gần đây SBV đã có nhiều động thái nới lỏng những quy định trong quản lý đối với các tổ chức tín dụng nước ngoài. Ngày 16/9/2004 SBV đã điều chỉnh tỷ lệ huy động tiền gửi VND đối với các ngân hàng nước ngoài hoạt động tại Việt Nam từ 25% lên 50%. Đây là một mốc quan trọng trong lộ trình nới lỏng dần các hạn

chế về hoạt động thu hút tiền gửi.

Theo Hiệp định thương mại Việt – Mỹ (BTA) có hiệu lực từ năm 2001, Việt Nam cam kết mở cửa thị trường dịch vụ Tài chính – Ngân hàng. Giai đoạn từ năm 2001 đến 2010, các Ngân hàng Mỹ sẽ được thành lập các ngân hàng liên doanh với vốn Mỹ từ 30% - 49%, đến năm 2010 được thành lập ngân hàng 100% vốn Mỹ. Sau đó các Ngân hàng Mỹ sẽ chính thức được phép nhận tiền ký gửi bằng nội tệ như các ngân hàng tại Việt Nam.

Tuy nhiên, theo nhận định của ông Fred Burke chuyên gia của dự án Star VN, ngay tại thời điểm này đã có rất nhiều Ngân hàng Mỹ đang gấp rút tìm hiểu về các luật lệ để thâm nhập thị trường tài chính Việt Nam.

Những ngân hàng thương mại bắt đầu cuộc chinh phục thị trường, theo SBV tính đến nay các ngân hàng nước ngoài đều hoạt động có lãi. Trong năm 2004, lợi nhuận của các ngân hàng tại Việt Nam tăng gần 30% so với cùng kỳ năm 2003. Theo ông Stephen Green, Tổng Giám đốc HSBC cho biết Hà Nội là thị trường tiềm năng cho hoạt động đầu tư và thị trường vốn, vì nơi đây có nhiều công ty hàng đầu của công ty nước ngoài đặt làm trụ sở, Ông nhấn mạnh mở thêm chi nhánh tại Cần Thơ, và sẽ

triển khai hệ thống cung cấp dịch vụ Ngân hàng thông qua Internet (gọi là HSBC.net). Ông Jean-Charles Belliod, tổng giám đốc Ngân hàng Calyon Vietnam, là một ngân hàng bán buôn, ông nhận định, các ngân hàng nội địa đang tiến rất nhanh, những ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam cũng hoạt động tích cực hơn. Calyon nằm trong số năm ngân hàng nước ngoài hàng đầu ở Việt Nam về vốn cho vay và dịch vụ đối với khách hàng là doanh nghiệp, đặc biệt Calyon đã dàn xếp các khoản vay cho Việt Nam Airlines mua 10 máy bay Airbus.

Riêng các dự án hạ tầng, hiện nay các ngân hàng nước ngoài chưa thể tài trợ cho các doanh nghiệp tại Việt Nam vì họ chưa được phép huy động bằng tiền đồng trong dân cư, đây là thị phần cơ hội của các ngân hàng trong nước mà chẳng còn bao lâu nữa miếng bánh này sẽ phải chia lại cho các ngân hàng nước ngoài hoạt động tại Việt Nam. Một nguyên nhân khác nữa là họ không dùng nguồn vốn dài hạn ngoại tệ để cho vay các dự án hạ tầng vì sẽ có rủi ro về tỷ giá và nguồn vốn hoàn trả sẽ là VND.

Hiện nay thị phần của các ngân hàng nước ngoài bị thu hẹp, thay vào đó hệ thống ngân hàng *Vietcombank* (*)

hàng cổ phần tăng trưởng nhanh, khoảng 30%/năm, nguyên nhân do các ngân hàng Việt Nam hoạt động ngày càng chuyên nghiệp hơn với các mức phí dịch vụ rẻ hơn ngân hàng nước ngoài, vì thế các công ty nước ngoài đã bắt đầu chuyển sang giao dịch các ngân hàng thương mại trong nước.

Theo bà Susan Adams, Trưởng đại diện Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) tại Việt Nam nhận định các ngân hàng cổ phần Việt Nam sau khi tổ chức và sắp xếp lại vốn điều lệ đã đạt chuẩn tối thiểu theo quy định của thanh toán quốc tế là 8%, đây là một tín hiệu tốt.

Theo ông Lê Xuân Nghĩa, Vụ trưởng Vụ Chiến lược của SBV cho rằng: nợ xấu của các ngân hàng thương mại Nhà nước đã giảm xuống còn 4,1% (trong mức cho phép). Chính phủ cũng đã tiến hành 4 đợt tăng vốn cho các ngân hàng thương mại Nhà nước, với số tiền trên 10.000 tỷ đồng nâng tỷ lệ an toàn vốn tối thiểu của các ngân hàng quốc doanh từ 3,5% lên 5%. Vì vậy khi Việt Nam mở cửa hoàn toàn thị trường tài chính, các Ngân hàng Việt Nam đã chuẩn bị sẵn sàng các điều kiện để hội nhập.

Tuy nhiên, theo Phó Thống đốc Phùng Đức Kế, tỷ lệ an toàn vốn của các ngân hàng nội địa như hiện nay vẫn chưa đạt tới các tiêu chuẩn quốc tế. Vì vậy, cổ phiếu ngân hàng thương mại cổ phần tại Việt Nam là điểm “nhắm” của các nhà đầu tư nước ngoài, họ cho rằng đây là cơ hội lớn cần phải nắm bắt, họ để mắt

Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam

nhiều nhất vào các ngân hàng: Á Châu, Sacombank, Đông Á, Eximbank, thậm chí có nhiều cổ phiếu đang được lùng với giá cao gấp 3 lần. Hiện nay 5 ngân hàng nước ngoài lớn như: HSBC, ANZ, DBS (Singapore), Citibank, Standard Chartered đang nhắm vào ngân hàng Á Châu và Sacombank, vì 2 ngân hàng này năm qua đã có kết quả kinh doanh rất khả quan, ngoài ra họ cho rằng tiềm năng phát triển của các ngân hàng trong nước rất lớn, với 80 triệu dân, nhưng hiện nay chỉ có 10% dân số giao dịch và phát hành thẻ qua ngân hàng, hơn thế nữa tình hình nợ xấu cũng đã “gột sạch” và tiếp nhận các cơ hội đầu tư rất có hiệu quả.

Về phía ngân hàng cổ phần, họ sẵn sàng tiếp nhận các nhà đầu tư nước ngoài, tuy nhiên có

chọn lọc, vì khi các đối tác đầu tư nước ngoài tham gia quản trị ngân hàng theo định hướng không đúng theo đường lối, chính sách Việt Nam thì phải kiên quyết từ bỏ.

Ngân hàng thương mại Nhà nước hiện nay cũng có định hướng sẽ cổ phần hóa, đây là một hình thức tăng vốn rất hiệu quả, các nhà đầu tư nước ngoài cũng đang nhắm vào cơ hội lớn có một không hai này.

Theo ông Jean, về các sản phẩm dịch vụ ngân hàng nước ngoài vẫn có ưu thế hơn về công nghệ, kỹ thuật và kinh nghiệm lâu năm nhưng các ngân hàng nội địa cũng đang học và sẽ đuổi kịp.

Điều này rất tốt, cuộc cạnh tranh sẽ ngày càng sôi động và gay gắt, cuộc chơi sẽ rất công bằng, ai mạnh thì sẽ thắng ■